

VLARIO-DAG 2015 OP DINSDAG 24 MAART

De hoogdag voor de rioleringspecialisten komt er weer aan. Op 24 maart begroeten we iedereen die propere waterlopen en strijd tegen wateroverlast en de inspanningen hieromtrent serieus neemt. Het programma ziet u lager. Via de website van VLARIO kan u een korte beschrijving van elk van de presentaties terugvinden.

08u30: Registratie, verwelkoming en koffie op de rioleringsmarkt.

09u30: Openingswoord Door Minister Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw.

10u00: Evaluatie van 10 jaar hervorming watersector. Door prof. Jean Berlamont, voorzitter VLARIO.

10u20: Vermijdbare hemelwaterheffing: hoe werd deze in Duitsland geïmplementeerd en wat zijn de ervaringen momenteel? Door Marcel Goerke, IKT (Duitsland).

10u40: Gemeentelijke subsidies voor rioleringen: hoever staan we met het beslist beleid? Door Raf Bellers, voorzitter Werkgroep 1 van VLARIO.

11u00: Koffiepauze

11u30: BLOK A: VLARIO als kenniscentrum

- Realisaties van de VLARIO-werkgroepen. Door Riet Lismont, projectleider Kennisbeheer VLARIO.
- 'DW-A en RW-O': droogweerafvoer en regenwater ophouden? Door Rolf De Bruyn, voorzitter Werkgroep 2+3 van VLARIO.
- Vasthouden, infiltreren, bufferen! Een uitdaging! Hoe voldoe ik hier aan in mijn rioleringsproject? Door Ingeborg van de Vlaamse Milieumaatschappij.
- De (on)zin van regenwaterputten. Door Ivo Verlaeck, afdelingshoofd Netbeheer Riolering, Infrac.
- Warmte-recuperatie uit gemeentelijke riolering – een update van het VLARIO-project.
- Kallisto: integrale modellering als beslissingsondersteunende tool voor kosten-efficiënte conformiteit met de Kaderrichtlijn Water voor de gemeente Eindhoven. Door prof. Ingmar Nopens, Universiteit Gent.

OF

BLOK B: VLARIO als overlegplatform – Wat kan en wil de sector realiseren voor propere waterlopen? Een stevig debat met de sector en voorstel van structurele oplossingen.

- Inleiding door Wim Van Gils, Diensthoofd Beleid, Natuurpunt.
- Debat over financiering, efficiëntie en verantwoordelijkheden: Welke zijn de randvoorwaarden voor een goed systeem met als deelnemers : VVSG, afgevaardigden van commissie Leefmilieu, ...
- Conclusie en vooruitblik door Kor van Hoof, raadgever van Vlaams Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw.

OF

BLOK C: VLARIO is samenwerking met NAV over Infiltratie van hemelwater

- Voorstelling van de VLARIO-infiltratiematrix als aanvulling op de Katern Afkoppelen, Bufferen en Infiltreren. Door Dirk Stove, voorzitter Werkgroep 6 en Technisch adviseur van VLARIO.
- Hoe ga ik om met de verplichting tot infiltratie in de bouwvergunning? Een overzicht van gerealiseerde projecten. Door Raf Olbrechts, ontwerpingenieur en stafmedewerker, IOK (Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij van de Kempen).
- De infiltratiewaaier en voorstelling van referentievoorbeelden van infiltratieprojecten. Door Julie Alboort, waterconsulent NAV.

13u00: Slotwoord – vooruitzichten in de rioleringssector...

Met aansluitend werklunch en netwerkmogelijkheid op de rioleringsbeurs.

Meer info en aanmelden kan via www.vlario.be.

VLAANDEREN LOOPT RISICO OP WATERBLACK-OUT: 'SCHAARSTE DREIGT'

Er was de voorbije dagen in de media heel wat te doen rond een mogelijke waterblack-out en dit naar aanleiding van de bespreking van het nieuwe rapport van het Rekenhof op 27 januari in het Vlaams Parlement dat duidelijk stelt dat Vlaanderen kampt met waterschaarste.

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege luidde daar de alarmbel over een dreigend watertekort in Vlaanderen. Toenemende bebouwing en verharding zijn er mee de oorzaak van dat hemelwater niet voldoende in de ondergrond kan doordringen. 'Water verspillen kan echt niet langer', benadrukt de minister. Want hoewel Vlaanderen zo'n 200 regendagen per jaar telt, heerst er waterschaarste.

Aangezien in Vlaanderen erg veel mensen op een kleine oppervlakte wonen, moet het beschikbare water over veel inwoners worden verdeeld, waardoor schaarste dreigt. Bovendien raakt Vlaanderen steeds meer volgebouwd en verhard door nieuwe wegen.

Maar deze problematiek is niet nieuw. De problematiek van de waterschaarste is reeds jaren een hoofdthema in de verschillende VLARIO werkgroepen. Al verschillende jaren vraagt VLARIO daarom aandacht voor infiltratie van het hemelwater aan de bron, omdat met deze vaak eenvoudige oplossing het probleem wordt aangepakt daar waar het ontstaat.

Het voeden van onze grondwaterlagen door infiltratie is één van de oplossingen om het dreigend tekort van water te voorkomen. Het zijn soms heel eenvoudige oplossingen maar op vandaag ontbreekt het besef bij de burger dat deze ingrepen heel

noodzakelijk zijn. Een duidelijke sensibiliseringscampagne moet de burger duidelijk maken dat iedereen moet mee nadenken en dat brongerichte maatregelen onontbeerlijk zijn om ons huidig comfort inzake watervoorziening te behouden.

De vanzelfsprekendheid dat de gemeente zorg draagt voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater is feitelijk een voorrecht, maar ontleemt vandaag bij de burger ieder besef van verantwoordelijkheid voor de omgang van, in dit geval, neerslag dat op zijn eigen perceel valt. Een mentaliteitswijziging is daarom nodig om deze vanzelfsprekendheid te keren en de burger te doen inzien dat hij medeverantwoordelijk is voor de overlast die ontstaat als gevolg van het water dat hij niet tijdelijk kan of wil vasthouden.

Voorgaande maatregelen zouden er trouwens ook voor zorgen dat wanneer het heviger regent dan normaal, er minder straten blank zouden staan en kelders onder water zouden lopen. Want één van de oorzaken van die jaarlijks terugkerende wateroverlast is dat er nog te veel regenwater via parkings, opritten, daken, terrassen,... rechtstreeks in de riolering terechtkomt, die dat niet kan slikken en overloopt. Heel contradictorisch maar realiteit. Paniek omwille van waterschaarste maar terzelfdertijd op veel plaatsen schrik voor wateroverlast.

Om de noodzakelijke mentaliteitswijziging te realiseren moeten we misschien durven denken aan een vermijdbare heffing op niet-afgekoppelde

verharde oppervlaktes. Dit houdt in dat een heffing wordt betaald voor verharde oppervlaktes waarvan het regenwater rechtstreeks in de openbare riolering wordt geloosd. Deze vermijdbare heffing zal mensen er toe aanzetten om regenwater te laten infiltreren, bv. in de tuin, meer gebruik te maken van grachten of om regenwater op te vangen in een regenwaterput. Hierdoor moet het regenwater niet worden afgevoerd naar het rioleringsnet, waardoor dat minder wordt belast en het risico op wateroverlast verkleint. De inkomsten van dergelijke heffing kunnen dan bovendien ingezet worden om het verouderde rioleringsnet te onderhouden.

Al in 2008 werd in het Vlaams parlement een resolutie goedgekeurd waarin aan de Vlaamse regering zo'n hemelwaterheffing wordt gevraagd. Ook VLARIO dringt al jaren aan op het invoeren van een gewestelijke heffing. De Vlaamse Regering nam tot op heden echter geen enkel initiatief hiertoe.

Bovendien stelt VLARIO vast dat het belang van de controle en de handhaving op het toepassen van infiltratie onderschat wordt. VLARIO stelt voor om de voorwaarden die opgelegd zijn vanuit de Gewestelijk Stedenbouwkundige Verordening Hemelwater beter te controleren en de voor hand liggende mogelijkheid is deze op te nemen in de reeds verplichte keuring van de private riolering.

We moeten goed beseffen dat de eenvoudigste en goedkoopste manier om water op te slaan in de grondwaterlagen is!

IEDEREEN MOET BESPAREN! KAN “ASSET MANAGEMENT” ONS HELPEN?

Op 9 december organiseerde VLARIO zijn 2de workshop in het kader van “Asset Management”. Voor velen nog steeds een “ver van mijn bed” gegeven. Dit bleek ook uit de opkomst voor deze workshop.

Moeten we de matige opkomst als een potentieel gevaar beschouwen? Of was het tijdstip van de studiedag de oorzaak? Of is het onderwerp “asset management” voor de lokale besturen nog te abstract? Of liggen de gemeenten er gewoon niet wakker van en kijken ze naar de rioolbeheerders om alles te regelen? Vragen waar op dit moment geen sluitend antwoord op komt maar VLARIO is ervan overtuigd dat “asset management” niet meer weg te denken is en wil alles in het werk stellen om lokale besturen en rioolbeheerders hiervan bewust te maken en hen hierbij te helpen. “Asset management” moet en kan voor meer efficiëntie zorgen en ons dus helpen om op langere termijn meer te doen met minder middelen.

De afgelopen decennia zijn de opgaven voor de lokale besturen in het algemeen maar het lokaal waterbeleid in het bijzonder aanzienlijk complexer geworden. De vraag die we ons moeten stellen, is niet meer alleen of alle afzonderlijke objecten in goede staat verkeren, maar of het geheel de gevraagde prestaties levert in termen van verwachte maatschappelijke meerwaarde.

Iedereen is gefocust op 2027 en (hopelijk) volop bezig met de uitbouw van zijn rioleringsnet maar verliezen we daardoor het zo belangrijke onderhoud niet uit het oog? De gemeentes moeten beseffen dat een gebrekkig onderhoud zorgt voor een snellere veroudering van ons rioleringsnet en dat wil uiteraard niemand van ons.

Toen VLARIO medio 2014 aan de slag wou gaan met “asset management”, was het eerst even zoeken. Want waar begin je? Wat is nu “asset management” voor onze partners? Om daar zicht op te krijgen deed VLARIO een rondvraag bij de gemeentes, rioolbeheerders en studiebureaus. Het resultaat van deze rondvraag werd tijdens de workshop uitvoerig toegelicht, waarna werkgroepen dieper in gingen op een aantal vragen rond “asset management”.

“Asset management” stroomlijnt de werkprocessen voor doelmatig beheer van onze publieke ruimte en dus niet alleen van onze rioleringen. Het schept een kader voor het afwegen van investeringen (onderhoud, onderzoek en vervanging) op basis van maatschappelijke effecten. Een belangrijk aspect daarbij is het expliciet onderbouwen van de keuzes.

Werkgroep 7 van VLARIO werkte de voorbije jaren de code van goed onderhoud uit omdat er in Vlaanderen geen handleiding voor de goede beheerder van een rioolstelsel bestond. De code van goed onderhoud kadert in het veel grotere geheel van een totaalplan van inventarisatie, visuele inspectie, onderhoud, beheer, herstelling, renovatie, vernieuwing, enz... De code geeft enerzijds een aantal acties aan die onontbeerlijk zijn voor een goed beheer en anderzijds geeft ze een aantal praktische tips, richtlijnen, aanbevelingen die een goed beheer mogelijk maken en optimaliseren.

Tijdens de workshop bleek duidelijk dat iedereen ervan overtuigd is dat de code van goed onderhoud een perfecte basis is voor “asset management”. Maar waarom gebruiken dan zo weinig gemeentes en rioolbeheerders deze code? Iedereen is zo (en terecht) gefocust op de uitbouw van ons rioleringsnet en het verhogen van onze zuiveringsgraad maar daardoor verliezen we het belang en de noodzaak

van een goed onderhoud uit het oog. VLARIO wil hiervoor waarschuwen en iedereen bewust maken dat ook het onderhouden van wat we hebben belangrijk is.

Tijdens de workshop kwam de suggestie naar voor om de subsidieregeling voor riolering ook een stuk richting onderhoud te sturen. Uit de verplichte rapportage zou duidelijk moeten blijken dat rioolbeheerders en gemeenten ook inzetten op onderhoud en de koppeling aan een financiële bonus of malus zou voor een doeltreffender beheer moeten zorgen. De studie bureaus nemen eerder een afwachtende hou-

ding aan omdat zij nood hebben aan een visie van de gemeenten en rioolbeheerders inzake deze materie.

Omdat we ons bewust zijn van de noodzaak zal VLARIO de komende maanden blijven inzetten op “asset management” en samen met de rioolbeheerders en de gemeentelijke technische diensten een bewustwordingsproces op gang proberen brengen. Gemeenten die interesse betonen kunnen contact opnemen met VLARIO.

HEB JE ALS LOKAAL BESTUUR EEN VRAAG? TWIJFEL NIET EN CONTACTEER VLARIO

VLARIO is er door en voor zijn leden. Een belangrijke groep onder al de leden zijn de lokale besturen. Regelmatig krijgen wij vragen van ambtenaren of mandatarissen m.b.t. de regelgeving bij afkoppelingen, keuringen, certificatie, ... en met plezier proberen wij iedereen te helpen en een antwoord te geven op elke prangende vraag.

VLARIO stelt ook heel wat informatie ter beschikking. Via het ledengedeelte op de website kan ieder lid daar heel wat info vanuit onze werkgroepen en studiedagen raadplegen. Aarzel niet en ga op zoek naar wat jij nodig hebt. Vind je het niet, contacteer ons dan en we proberen te helpen.

Zo stelden we recent een ontwerp van gemeenteraadsbesluit ter beschikking dat handelt over het afkoppelen op privaat terrein en de daarmee gepaard gaande verplichtingen zoals de keuring van de private riolering. Dit gemeenteraadsbesluit kan momenteel nog niet als bijzonder waterverkoopreglement worden goedgekeurd, maar gelet op de vele vragen van onze leden, hopen we dat de minister snel gevolg zal geven aan een aantal vragen die we hieromtrent stelden.

Wie het ontwerp van gemeenteraadsbesluit ook in zijn bestuur wil gebruiken, kan het opvragen op ons secretariaat.

ACTIVITEITSVERSLAG WERKGROEP 6: KWALITEITZORG EN MATERIAALKEUZE

1. LEVENSDUUR RIOLERING

Het thema levensduur van een riolering is een gedeeld thema met de werkgroep 7 in het kader van de vastlegging van onderhoudsbudgetten bij rioleringen. Binnen de werkgroep 6 is intens gewerkt en uitgebreid discussie gevoerd over de criteria en parameters welke van invloed zijn op de levensduur van een riolering per soort buismateriaal.

Uit het gevoerd overleg en uit de resultaten van het praktijkonderzoek bij de rioolbeheerders is gebleken, dat in de meeste gevallen het niet zozeer het soort buismateriaal doorslaggevend is met betrekking tot de levensduur, maar veeleer de waterdichtheid van de voegverbindingen bij alle buismaterialen het meest kritisch en bepalend is voor de levensduur van een riolering.

Naast de kwaliteit van de rubberen dichtingsring blijkt uit inspectie-rapporten dat vooral de goede zorg bij de uitvoering en aanleg van de riolering door de aannemer van cruciaal belang is. De goede uitvoering betreft voornamelijk het graven van de rioolsleuf in den droge (nauwkeurigheid en zuiverheid van lengteprofiel), het funderingsbed en omhullingsmateriaal rond de buis en het rechtlijnig en voldoende diep ineentrekken van het spie- en mofeind van de buizen.

Met de werkgroep 6 willen we samen met de rioolbeheerders en de werkgroep 7 de komende maanden tot een consensus komen over dit thema.

2. OPLEIDING WERFTOEZICHT

Ook in 2014 werd in het voorjaar opnieuw een opleiding “werftoezichter riolering” georganiseerd. Deze opleiding strekt zich uit over 6 dagen, waarbij op de 2 laatste opleidingsdagen het contact met de praktijk centraal staat. Zo werd op dag 5 een interessant werkbezoek gebracht aan de aanleg van de nieuwe tramlijn naar Zwijnaarde.

De opleiding werd op de laatste dag afgesloten met een toelichting van de laatste hoofdstukken van SB 250, een bijdrage over de keuring en certificering van materialen, een boeiend bedrijfsbezoek aan de firma Wavin in Sint-Niklaas, waar met de medewerking van de firma VDV-Cleaning door middel van een camera-inspectie men kennis kon maken met het ondergronds aangelegde infiltratiebekken met kunststofkragen binnen het bedrijfsterrein.

Op het einde van de dag werd aan de 27 cursisten het VLARIO-attest opleiding werftoezichter riolerings overhandigd.

Ook dit jaar wordt een nieuwe 6-daagse opleiding “werftoezichter rioleringen” georganiseerd op respectievelijk 19/05, 28/05, 4/6, 11/6, 18/6 en 25/6.

→ [zie ook bij de agenda](#)

3. KATERN AFKOPPELING, BUFFERING EN INFILTRATIE HEMELWATER

Met de werkgroep is er het afgelopen jaar gewerkt aan het actualiseren van het “Katern afkoppeling, buffering en infiltratie van hemelwater” aan de nieuwe Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening van hemelwater.

Nieuw is dat er nu voor elk van de beschreven constructies of systemen de datafiches van de verschillende producten digitaal raadpleegbaar zijn op de website van Vlario.

4. VERVOLG BEPROEVING INFILTRATIEBEKKENS

Met de medewerking van het OCW wordt als vervolg op de eerder uitgevoerde beproeving van infiltratiebekkens, dit jaar een nieuwe inspectie van bestaande infiltratiebekkens uitgevoerd, waarop er voorbehandelingsapparatuur aanwezig is. De doelstelling is om de efficiëntie van de voorbehandelingstoestellen hierbij na te gaan.

VLARIO OP RIONED-DAG IN UTRECHT

Stichting RIONED is de koepelorganisatie voor de riolering en het stedelijk waterbeheer in Nederland. In RIONED participeren alle partijen die bij de rioleringszorg betrokken zijn: overheden (gemeenten, waterschappen, rijk en provincies), bedrijven (leveranciers, adviesbureaus, inspectiebedrijven en aannemers) en onderwijsinstellingen. Het is dus als het ware de zus van VLARIO.

Op donderdag 5 februari 2015 vond in het Beatrix Theater in Utrecht de 27ste RIONED-dag plaats. Het programma was heel interactief, uitdagend, actueel en kennis verrijkend, maar ontmoetingen met collega's staan ook daar nog steeds meer dan centraal. Ja, de RIONED-dag is de tegenhanger van de VLARIO-dag bij onze Noorderburen.

Na de verwelkoming waanden we ons even in een komische show maar presentator Rob Verlinden, maker van het (in Nederland) heel gekende programma "Rob's Grote Tuinverbouwing" toonde op een ludieke manier hoe hij de burger overtuigt van het belang van groen in de tuin ipv alles dicht te tegelen. Het zal me altijd bijblijven dat in Nederland de "lijngoot" (lees: acodrain) een statussymbool is.

Maar ook VLARIO kreeg de kans om toe te lichten hoe het hemelwaterbeleid in Vlaanderen in elkaar steekt. Eén van de kennistafels had als titel "Hemelwater conform de Vlaamse Waterladder" en gedurende 6 x 13' slaagde VLARIO-directeur Wendy Francken, onder heel veel belangstelling, er in aan te tonen hoe wij het hier doen. Gaande van de regelgeving bij nieuwbouw over de afkoppelingsprojecten naar de verplichte keuring. Menige ogen gingen open. "Zo streng gereguleerd was" een algemene reactie en dat was toch wel verrassend. Onze noorderburen keken heel erg op van de strakke regeltjes die wij in Vlaanderen hanteren. Er kwamen dan ook vragen naar boven die wij ondertussen als evident beschouwen.

Het thema van de kennistafel naast VLARIO was "Wateropvang door particulier, gewoon doen!". Mevrouw Ytje Hiemstra van de gemeente Tytsjerksteradiel, goed voor ca. 30.000 inwoners, kwam uitleggen hoe men daar in Friesland probeert om de burger te overtuigen om een hemelwaterput te

plaatsen. Het is geen verplichting, enkel een aanbeveling en op de kavels die de gemeente zelf verkoopt, voorziet de gemeente alles zelf.

Het contrast tussen beide kennistafels kon zowaar niet groter zijn. Onze Noorderburen houden meer van aanbevelingen en het vrijblijvend karakter ... wij houden het liever meer gereguleerd en daar keek men in Nederland van op. Verrassend welke vragen er aan beide kennistafels naar boven kwamen:

- "Is dat regenwater wel gezond?"
- "En als ik mijn woning wil uitbreiden en toevallig de regenwaterleiding gebruik om de nieuwe lavabo op aan te sluiten?"
- "De terugverdientijd van een hemelwaterput is veel te lang. Misschien moet de kostprijs van water omhoog?"
- "Zo een put onder mijn oprit? Is dat geen gevaar voor verzakkingen?"
- "Wat doe je als de burger zich niet houdt aan de regels?"
- "Wie betaalt dat allemaal?"

De andere kennistafels maakten dan anderzijds duidelijk dat onze Noorderburen al veel verder staan met het onderhoud van de riolering en denkproces over de levensduurverlenging van rioleringen en gemalen. Men spreekt er niet over "Asset management" maar men doet heel veel inspanningen op het vlak van onderhoud van het bestaande stelsel. Structureel onderhoud, periodieke visuele inspecties, relining, rioolrenovatie, het zijn termen die bij onze bureaus al jaren ingeburgerd en uitgevoerd worden.

De RIONEDdag-afsluiter was de uitreiking van de Innovatieprijs 2015 en deze ging dit jaar naar het Permeo-blok. Dit is een zeer poreuze betonnen buis om regenwater in bodems met hoge grondwaterstand ondergronds te infiltreren. Perry Peeters en Antoine van Hout van de gemeente Sint Anthonis ontdekten dat regen ook prima is af te voeren door Permeo-blokken verticaal te plaatsen met de openingen naar het maaiveld. Dit alternatief voor goten, kolken en trottoirbanden langs wegen hebben de bezoekers van de RIONEDdag op 5 februari uitgeroepen tot rioleringsinnovatie van 2015.

[Meer info op www.riool.net](http://www.riool.net)

VLARIO maakte een geslaagde passage op de RIONED-dag en het leerde ons dat we in Vlaanderen en in Nederland op 2 verschillende manieren van ons waterbeleid bezig zijn en dat we van elkaar steeds blijven leren en kunnen blijven leren. Wordt vervolgd...

VLARIO OP TWITTER

Wie heeft er nog nooit gehoord over de spraakmakende tweets van onze politici of zag het Twitter-logo nog niet ergens verschijnen. Wie het nog niet mocht weten ... Twitter is een gratis internetdienst waarmee gebruikers korte berichtjes van maximaal 140 tekens publiceren. Het is een sociaalnetwerksite waarbij mensen op elkaar kunnen reageren en elkaar kunnen volgen.

Vanaf heden heeft ook VLARIO een Twitteraccount, zijnde [@VLARIOkennis](https://twitter.com/VLARIOkennis).

VLARIODAG

Voorafgaand, tijdens en na de VLARIOdag van 24 maart 2015 willen we dankbaar gebruik van deze twitteraccount. Via [#VLARIOdag](https://twitter.com/VLARIOkennis) kan iedereen zijn tweet over dit niet te missen evenement de wereld rondsturen. Wij rekenen op uw interactie!

AGENDA 2015

APRIL	OPLEIDING VISUELE INSPECTIE VAN RIOLERINGEN VOOR INSPECTEURS
MEI	OPLEIDING VISUELE INSPECTIE VAN RIOLERINGEN VOOR BEHEERDERS
22 & 29 APRIL	OPLEIDING AFKOPPELINGSADVISEUR
MEI/JUNI	OPLEIDING WERFTOEZICHTER RIOLERINGSWERKEN (6 DAGEN)

Verantwoordelijke uitgever
Wendy Francken

VLARIO vzw
De Schom 124, 3600 Genk

Telefoon: 03/827.51.30 Fax: 03/289.01.40

info@vlario.be

www.vlario.be